

Orde van dienst voor de middagdienst waarin voortzetting en dankzegging voor het Heilig Avondmaal.

Psalm 103:10ob

Stil gebed

Votum en groet

Psalm 103:11ob

Formulier

1ste tafel Lezen Dankzeggingsgedeelte Rom 5 / 8

Psalm 105:1ob

Gebed om de opening van het Woord

Schriftlezing Ruth 3

Gezang 38:3,4,5Liedb

Preek

Psalm 126:1,2,3nb

Wet

Psalm 105:24ob

Dankgebed en voorbede

Collecte

Gezang 34:3,5,6

Zegen

Tekst voor de preek Ruth 3:18, want die man zal niet rusten, voordat hij vandaag deze zaak tot een einde heeft gebracht.

Thema: Op de dorsvloer

Gemeente des Heren,

De eerste dag achter de maaiers heeft een verrassend grote oogst opgeleverd en op advies van Boaz en Naomi is Ruth dagelijks naar de akkers van Boaz gegaan. *Zo bleef zij dicht bij de meisjes van Boaz om aren te rapen, tot de gersteoogst en de tarweoogst voorbij waren. En zij bleef bij haar schoonmoeder.* De gersteoogst begint met Pascha en de tarweoogst heeft zijn hoogtepunt tijdens en na Pinksteren. Opvallend is die opmerking: en zij bleef bij haar schoonmoeder. Wil de schrijver daarmee zeggen dat ze al die tijd voor Naomi zorgde? Of klinkt daar ook al iets in door dat hier toch iets niet klopt. Dat Ruth eigenlijk een eigen huis en een eigen man behoort te hebben. Dat laatste speelt duidelijk door het hoofd van Naomi. *Mijn dochter, zou ik voor jou geen plaats van rust zoeken, waar het je goed zal gaan? 2 Welnu, is Boaz, bij wiens meisjes je geweest bent, geen bloedverwant van ons?* Naomi heeft die gedachte niet los kunnen laten. Op weg naar Moab drong ze al op Ruth's terugkeer aan met het argument dat ze dan nog een keer kon hertrouwen met een moabitisch man. En hier begint ze er weer over. Misschien denkt u : typisch schoonmoederlijke bemoeizucht. Dat kan Ruth toch zelf wel uitzoeken. Maar dat is een modern westerse gedachte die men in het oude oosten niet kent. Naomi wil dat haar schoondochter een eigen man en een eigen huis vindt. En als ze daar een handje bij kan helpen, door hier en daar te koppelen, dan zal ze dat niet nalaten.. Ongetwijfeld heeft ze tijdens de oogst al enige hoop gehad. Als ze hoorde hoe Boaz met Ruth sprak en hoe hij haar behandelde. Maar de oogst is afgelopen en tot een huwelijksaanzoek is het niet gekomen. Daarom bedenkt ze een plan om Boaz over de streep te trekken. *Zie, hij gaat vannacht op de dorsvloer gerst wanneren. 3 Baad je dan en zalf je en doe je beste kleren aan en ga naar de dorsvloer, maar zorg ervoor dat je door de man niet wordt*

opgemerkt, voordat hij klaar is met eten en drinken. 4 En het zal gebeuren als hij gaat liggen, zorg dan dat je de plaats weet waar hij ligt. Ga er dan heen, sla de deken aan zijn voeteneind op en ga liggen. Dan zal hij je zelf vertellen wat je doen moet.

Naomi is ter ore gekomen dat Boaz vannacht alleen op de dorsvloer is, die blijkbaar niet bij zijn boerderij in de stad, maar in het veld buiten ligt. En hij zal daar de geogste gerst gaan dorsen, kaf van koren scheiden, waarvoor juist de avondwind zeer geschikt is. En blijkbaar zal hij daar ook blijven slapen, misschien om diefstal te voorkomen; zo te horen heeft hij geen vrouw die thuis op hem wacht.

Weet je wat moet doen, Ruth?

Baad je, zalf je, doe je beste kleren aan (bruidskleren!) ga naar de dorsvloer en als Boaz goed gegeten en gedronken heeft en is gaan slapen, loop er heen til de deken aan zijn voeten op en ga daar liggen. Nou, dan zal Boaz je wel vertellen wat je moet doen.

Wat wil Naomi eigenlijk? Je krijgt toch sterk het gevoel dat ze Ruth opdracht geeft om Boaz te verleiden, zodat, als Ruth zwanger blijkt, hij zich wel verplicht zal voelen haar te huwen. Ze wil een handje helpen, zoals Sara God een handje hielp toen ze geen kinderen kon krijgen en haar slavin Hagar aan Abraham gaf zodat het kind dat Hagar zou baren de beloofde zoon zou worden.

Toch is het opvallend hoe de schrijver zich van elk oordeel over Naomi onthoudt, trouwens ook over Ruth die instemt met het dubieuze plan van haar schoonmoeder.

Wat kunnen wij hier nu uit leren, gemeente. Twee dingen:

1. We zeggen dank voor het avondmaal. En dan lezen we zo'n gedeelte over de huwelijksperikelen van Ruth en de koppelpraktijken van Naomi. Dat lijkt niet erg verheffend, zegt u. Had u niet wat geestelijker kunnen kiezen? En toch, is dat niet het gewone dagelijkse leven?

Als je thuiskomt van het avondmaal en dan liggen alle gewone problemen toch weer op je te wachten: ruziënde kinderen, het gespannen huwelijk van je dochter, het liefdesverdriet van je zoon, seksuele verleiding, hoe krijgen we het eten op tafel, je werk en je collega's. Noem ze maar op.

We zijn echt geen engelen geworden die in de hemel leven, als we aan het avondmaal zijn geweest. Dankzegging speelt zich af in dat gewone leven met zijn listen en lagen, met zijn vreugden en teleurstellingen, met zijn banaliteit en alles wat daar bij hoort. Dat is het eerste dat we hieruit kunnen leren. Van de weeromstuit moeten we na het Avondmaal niet in overgeestelijkheid vervallen. Prent uzelf dat in, dat voorkomt teleurstelling.

2. Daarnaast: Ouders hopen dat hun kinderen een levenspartner vinden. Dat is heel natuurlijk, dat mag. Zeker als kinderen groter worden dan speelt zich toch een groot deel van de zorg van ouders af rond het vinden van een levenspartner of van vinden van een huis of van een inkomen. Dat zijn de goede dingen van Gods schepping, gemeente. En in al die omstandigheden wil God dat wij leven als dankbare mensen. Dankbaar omdat hij ons heeft verlost van de zonde, dankbaar omdat we zijn gebod als leidraad nemen en leven in liefde en ootmoed en mildheid.

Ruth doet wat Naomi heeft gevraagd. Ze knapt zich op, ziet er leuk en onweerstaanbaar uit en gaat op pad. *Toen Boaz gegeten en gedronken had en zijn hart vrolijk was, kwam hij en ging liggen aan de rand van de korenhoop. Daarna kwam zij stilletjes, sloeg de deken aan zijn voeteneind op en ging liggen. En het gebeurde midden in de nacht dat de man schrok en om zich heen greep. En zie, er lag een vrouw aan zijn voeteneind. En hij zei: Wie bent u? En zij zei: Ik ben Ruth, uw dienaress. Spreid dan uw vleugel over uw dienaress uit, want u bent de lossers. Boaz heeft gedronken, zijn hart is vrolijk, als de wijn is in de man, zit zijn wijsheid*

meestal in de kan. Dat zal Naomi ook wel berekend hebben. Ruth loopt er stilletjes heen. Slaat de deken op en gaat aan het voeteneind liggen. Midden in de nacht schrikt Boaz wakker en merkt tot zijn schrik dat er iemand aan zijn voeten ligt. En nu komt het. Naomi had gezegd: hij zal je wel zeggen, wat je moet doen. Maar hij vraagt: Wie ben je? En dan klinkt het antwoord: Ik ben Ruth uw dienaar. Spreid dan uw vleugel over uw dienaar uit, want u bent de losser. Ruth vraagt niet om een huwelijk, poogt niet hem te verleiden, ze vraagt of hij haar wil lossen. Prachtige uitdrukking: Spreid dan uw vleugel uit. In hoofdstuk 2 valt diezelfde uitdrukking: *Moge de HEERE uw daad vergelden, en moge uw loon volkomen zijn van de HEERE, de God van Israël, onder Wiens vleugels u gekomen bent om toevlucht te nemen.* Zegt Boaz als hij Ruth voor het eerst ontmoet.

Die vleugels herinneren aan het beeld van een vogel dat zijn kuikens beschermt tegen gevaar. Het wijst ook naar de ark van het verbond. Op die ark stonden twee engelen met uitgebreide vleugels. Onder die vleugels heeft Ruth toevlucht gezocht. Bij de God van het verbond. Bij de God van de verzoening.

En nu zegt ze: zoals ik bij uw God toevlucht zoek onder zijn vleugels, zo doe ik het ook bij u. We hoorden dat vanmorgen ook al: In Gods oog heeft Ruth genade gevonden, maar ze vindt ook genade in het oog van Boaz. Onder Gods vleugels en onder Boaz vleugels. Wilt u mij lossen.

De losser is een familielid, die je vrijkoopt als je door dood of ziekte in schuld of slavernij terecht bent gekomen. Hier is dat blijkbaar verbonden met het zgn leviraatshuwelijk. Sterft de man, dan is een broer verplicht met de weduwe te trouwen en de kinderen die verwekt worden dragen de naam van de overleden man. Boaz is geen broer van Machlon, maar wel familie, vandaar.

Nu kan ik me voorstellen dat u denkt, dat van die losser en van die vleugels waaronder je schuilt, daarmee geef je een vrome draai aan een nogal dubieuze situatie. Het is toch duidelijk dat hier alle vrouwelijke schoonheid wordt ingezet om te verleiden. Niet voor niets zal Boaz straks zeggen, blijf hier liggen tot de ochtendschemering en ga dan zodat de mensen je niet zien en er iets van zullen denken. Me dunkt, dat zegt genoeg. Elke moeder die een dergelijk advies hedentendage aan haar dochter brengt, zal zeker niet op onze instemming kunnen rekenen.

En toch: zegt de Spreukenschrijver niet: De reinen is alles rein? We kunnen zeggen van de motivatie en situatie wat we willen, maar hier wordt gevraagd om de goel, de verlosser. De deken waaronder Ruth ligt blijkt de vleugel van de losser. *Honi soit qui mal y pense*, zo luidt de spreuk van de engelse orde van de kousenband: Schande aan hem die er kwaad van denkt. Toen een graaf in de middeleeuwen ooit een kousenband van de koningin die zij verloren had, vond en die haar overhandigde, dachten degenen die dat zagen daar zo het hunne van. Maar hoewel de situatie aanleiding geeft tot allerlei onoirbare gedachten, was er niets onoirbaars gebeurd. Vandaar de orde van de kousenband. Zo geldt ook hier bij Ruth. Overigens een goede les voor ons: met snelle oordelen kun je er geweldig naast zitten!

Maar er is nog iets.

Ruth dient een verzoek in bij Boaz om haar en de familie van Naomi te lossen.

Wie een verzoek bij een ambtenaar indient, moet alles op het formulier netjes hebben ingevuld, anders krijgt hij het mee terug naar huis.

Sommigen denken: God is ook zo'n ambtenaar.

Niet goed ingevuld?

Huiswerk overdoen.

In die zin moet Ruth geen schijn van kans maken.

Maar wie van ons heeft ooit bij God een perfecte aanvraag ingediend? Er zijn kreten van verlossing tot God gegaan vanaf de slagvelden en vanuit gevangenissen, vanuit bordelen en gokhallen. Dacht u dat God alleen het volmaakt ingevulde formulier in overweging neemt? Gelukkig niet.

Niemand van ons zou in aanmerking komen.

Denk niet: bij mijn aanvraagformulier moet ik een perfect berouw of een volmaakt zondekennis of voldoende bijbelkennis of een mooie vrome omgeving kunnen overleggen.

Boaz neemt Ruth s aanvraag serieus, hij is er zelfs heel blij mee.

Hij had kunnen zeggen: ben je helemaal niet wijs om mij in zo'n lastig parket te brengen en zo mijn goede naam te grabbel te gooien.

Er is vreugde in de hemel om elke zondaar die zich bekeert.

Dat mag onze troost zijn als wij tot de troon van de genade gaan.

Boaz heeft Ruth 's vraag serieus genomen en hij is haar lossen geworden.

Als zij thuiskomt zegt Naomi. Wacht maar af: die man zal niet rusten voor hij de lossing deze dag tot stand heeft gebracht.

Daarin is Boaz toch beeld van zijn grote Zoon.

Hij zal niet rusten eer hij onze verlossing volbracht had.

Die nacht voor het sanhedrin, die vrijdag voor Pilatus, die dag op Golgotha.

Jezus ging pas rusten, toen alles volbracht was.

Rusten in het graf.

De wereld was verlost.

Wij zondaren vrijgekocht.

Jezus gunt zich geen rust voordat Hij ons heeft verlost.

Dat hebben we gevierd aan het avondmaal.

En dat vult onze dankzegging!!

Tenslotte: voor Ruth naar huis gaat, staat Boaz erop dat ze niet met lege handen terugkomt bij Naomi. 6 maten gerst meet hij af. En hoe belangrijk dat is blijkt wel, als Ruth bij thuiskomst na haar verhaal te hebben gedaan nog eens nadrukkelijk melding maakt van die 6 maten gerst.

Volgens de rabbijnen is 6 maten gerst genoeg voor twee vrouwen voor twee maaltijden: ontbijt en lunch, zogezegd. De 7de maat, de derde maaltijd in de avond, die zal hij zelf komen brengen, want dan heeft hij de taak van de lossing volbracht. En bij de 7de is het getal vol.

Misschien is Boaz zelf wel die 7de maat.

Vol ben ik uit Bethlehem vertrokken: met man en twee zonen. Leeg ben ik teruggekeerd.

Maar de leegheid van Naomi wordt door Boaz en Ruth vervuld.

En het zal nog mooier worden.....

Amen.